

คนโง่

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศึกษาเล่าเรียนเพราะเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ ความรู้ปัญญาของพระพุทธเจ้าตอนเป็นเจ้าของชายสิทธิ์ตะ ความรู้ความสามารถมหาศาลพอสมควรในบุคคลที่เตรียมตัวเป็นกษัตริย์ แต่ในเมื่อมีเหตุฉุกเฉินให้คิดก็ยังไม่ออกมาแสวงหาโมกขธรรม คนที่มีปัญญาระดับนั้น ระดับปัญญาที่ว่าเตรียมตัวตนเองไว้เป็นกษัตริย์ปกครองประชาชน เป็นผู้ฉลาดใหม่

แล้วพวกเราเป็นมนุษย์ที่เกิดมาภายหลัง ๒,๕๐๐ กว่าปี ๕๐๐ กว่านะ ในศาสนธรรมมันมีเครื่องดำเนินบอกอยู่แล้ว มันยังทำให้เราคิด เรามีการศึกษาเล่าเรียน วิชาการสมัยปัจจุบันนี้ เจริญรุ่งเรืองกว่าสมัยพุทธกาลสมัยเก่ามาก เราก็ว่าเรามีปัญญากันมาก พวกเรามีปัญญา มีปัญญา เพื่อที่จะให้ว่าตัวเองเป็นผู้ที่ฉลาดหลักแหลม สามารถเอาตัวเองให้มีความเจริญรุ่งเรือง แต่ความเจริญรุ่งเรืองนั้นทำให้เรามีความสุข ทำให้เรามีความพอใจในความเป็นอยู่ของเราขนาดไหน

เวลามีความสุข ปัจจุบันนี้เรามีความพอใจเราก็มีความสุข พอ เห็นใหม่ ความสุขของโลก ความสุขความเป็นไปนี้ให้พอเยียวชีวิตนี้ให้เป็นไปเท่านั้น เวลาทุกข์แสนทุกข์ก็ปล่อยให้มีความสุขพักหนึ่ง เรามีความพอใจ เห็นใหม่ ช่วงที่ว่าคนเกิดมา ลูกหลานเกิดมาจะดีใจ แต่พอมันจะเริ่มเติบโตขึ้นมา จะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ลำบากใจน่าดูเลย ทำไมมันไม่ตามใจ ทำไมมันไม่เป็นคนด้อย่างที่เราหวัง ความสุขที่มันเกิดขึ้นเพียงชั่วขณะหนึ่งกลับแบกความทุกข์ไปตลอด จนชั่วชีวิตขัยของบุคคลหนึ่ง

เราเองก็เหมือนกัน อย่างมองแต่ชีวิตที่มีการเจริญเกิดขึ้นแล้ว เห็นเกิดขึ้นมาแล้วเราดีใจ อันนั้นว่าเป็นนะ ในชีวิตเราก็เหมือนกัน มองกลับมาในชีวิต ในความคิดของเราดี ความคิดว่าตัวเอง

ฉลาดหลักแหลม เป็นผู้ที่ว่าเอาตัวเองรอดได้ ฉลาดหลักแหลมขนาดไหนก็แล้วแต่ วิชาการที่เรียนมาขนาดไหนก็แล้วแต่ มันมีกิเลสอยู่เบื้องหลัง กิเลสเป็นเจ้าวัฏจักรอยู่เบื้องหลังความฉลาดหลักแหลมของเราทั้งนั้น จะฉลาดขนาดไหนก็กว้านแต่ความทุกข์มาให้ตัว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ เตรียมตนเองเป็นถึงกษัตริย์ ความฉลาดขนาดไหนนะ แล้วมันพ้นจากพญามัจจุราชไหม คนฉลาดคนหลักแหลมคนหาสมบัติพิสดานขนาดไหนก็ต้องตายไปทุกคน สมบัตินี้ความเป็นอยู่โลกนี้เป็นของชั่วคราว เป็นของชั่วคราวเท่านั้น เป็นการอาศัยไป พระพุทธเจ้าถึงสละออกไป ความสุขที่ให้เราแก่ชั่วคราว เรามองเข้าไป เราต้องการความสุขจริง ต้องการความสุขที่มันเป็นจริงที่จะต้องไม่ให้กลับมาทุกข์อีก

ความสุขของโลกเขา ความสุขนะ แต่ความจริงแล้วไม่มี แต่ความสุขของโลกเขา เขามี มีความสุขมีความพอใจใจ ความพอใจของตัว บำรุงบำเรอความคิดจนมันอึดนำสำราญในความจินตนาการของมันอารมณ์หนึ่งๆ อันนั้นคือความสุข

ความสุขทางโลก พระพุทธเจ้าบอกไม่มี มันเป็นเพราะทุกข์ดับลงเท่านั้นเอง ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับลง ทุกข์เคลื่อนไป เห็นใหม่ มันเป็นอนิจจัง ความเป็นอนิจจัง อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย มีเท่านั้น มีความทุกข์กับมีความสุข สุขนี้เพียงแต่เวลาขึ้นมาเป็นบัญญัติเป็นธรรมเท่านั้น พระพุทธเจ้าถึงบัญญัติว่าสุขเวทนาและทุกขเวทนา...สุขเวทนา ทุกขเวทนา แบ่งให้เป็นอารมณ์ อารมณ์ที่ไม่พอใจและพอใจ ถึงว่าอันนี้เป็นความสุข

แต่ตามหลักแล้วพระพุทธเจ้าบอกว่า ทุกข์นี้เป็นอริยสัจ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ก็ดับไปชั่วคราว พอเราผ่อนคลาย ที่ว่าผ่อนคลายแล้วเรามีความสุขชั่วคราว ชั่วคราวเท่านั้น นั่นนะความสุขของโลก ถึงว่ามันเป็นของที่ว่าอาศัยกาลไปเท่านั้นเอง แต่เราต้องการสิ่งนี้เป็นความจริง เราต้องการยึดไว้เป็นความจริงกับเราตลอดไป เราเกิดมาเราว่าเป็นคนฉลาดไง ทำไมเราหาความจริงไม่พบ

ฉลาดขนาดไหน กว้านมาขนาดไหน สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่จินตนาการขึ้นมาอยู่ใต้อำนาจของกิเลสทั้งหมด ความคิดอันนี้มันความคิด เพราะเป็นความคิด เป็นนามธรรม มันจะคิด มันจะจินตนาการได้สุดๆ ความคิดนี้ถ้าเป็นวัตถุอามาตั้งเรียงกัน โลกนี้ไม่มีที่เก็บ ถ้าออกมาเป็นวัตถุ ไม่มีที่จะเก็บความคิดของคนคนหนึ่งได้นะ อย่างว่าแต่มนุษย์ทั้งหมด คนคนเดียวเวลามันจินตนาการนี้

ร้อยแปด รถยนต์มีกันเป็นพันๆ เป็นแสนๆ คัน เอามากองไว้ที่ไหน กองไม่หมด ถ้าความคิดนี้เป็นวัตถุ

ถึงความจินตนาการอันนั้น จินตนาการจนเป็นความพอใจของอารมณ์อารมณ์หนึ่ง มันจะพอใจตัวเอง อันนั้นมันถึงว่าเป็นความสุขใจ เป็นอามิส อามิสคืออารมณ์ที่เราปรุ่งแต่งขึ้นมา เห็นไหม ความที่เราปรุ่งแต่งขึ้นมามันก็ย้อนกลับไปเป็นความคิดเดิมซ้อนเข้าไป ซ้อนเข้าไป จนมันพอใจของมัน...นั่นว่าตนเองฉลาดหรือ

ไม่ฉลาด ไม่ฉลาดเลย ฉลาดขนาดไหนก็แล้วแต่ จงทำความเข้าใจที่อันนั้นคือความโง่ของเรา ความโง่อันนี้มันจินตนาการว่าตัวเองฉลาด ถ้าความฉลาดทำไมมันเอาตัวรอดไม่ได้ ทำไมมันไม่เอาความคิดที่เวลาทุกข์ร้อนให้อยู่ในอำนาจของตัวเองได้ ทำไมมันมีความสุข ความสุขที่มันเกิดขึ้น ทำไมเราไม่ให้มันคงที่อยู่กับเราตลอดไป ทำไมเราไม่บังคับให้ความเป็นไปของร่างกาย ความทุกข์ความเป็นไปของร่างกาย คือว่ามันเสื่อมสภาพไป ทำไมไม่ยับยั้งไว้ให้มันอยู่ถ้ามันฉลาดจริง

มันไม่จริง ความไม่จริงอันนี้เราไม่เห็น เราไม่เห็นความคิดที่ว่ามันเป็นความไม่จริง เห็นไหม เรายังภูมิใจตัวเองว่าเป็นคนฉลาด คนฉลาดอย่างนี้คนฉลาดเอาไฟมาสูมใส่ใจของตัวเอง มันฉลาดจริงหรือ คนฉลาดจริงต้องเอาไฟออกจากตัวซะไหม ไม่ใช่เอาไฟมาสูมตัว เหมือนเราไปติดกับอยู่ที่ไหน เราพยายามจะแก้ให้เราออกจากหล่มนั้น แต่ทำไมเราทรุดลงๆ อยู่ในหล่มนั้น ไม่ขึ้นจากหล่มนั้นได้ละ

ความคิดจินตนาการในหัวใจที่ว่าฉลาดๆ นั้นมันก็เหมือนติดหล่มกิเลสใจ ติดหล่มเพราะความพอใจของตัวเอง ความพอใจของตัวเองในหัวใจนั้นมันติดหล่มแล้วมันก็ไปซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไป หาว่าตัวเองเป็นคนฉลาด เป็นคนก๊ว้นเอาความดีเข้ามา เป็นคนก๊ว้นเอาแต่ความเร่าร้อน ทำให้ตัวเองตกไปลึกกลงไปในหล่มลึกของกิเลสตัณหาในหัวใจของตัวเองเท่านั้นเลย อันนั้นหรือคือความฉลาด...เป็นความโง่ซัดๆ ความโง่เพราะตัวเองไม่ยอมรับความโง่ของตัวเอง ตัวเองไม่ยอมรับความโง่ของตัวเองจึงไม่สามารถถกกลับความโง่นี้ให้เป็นความฉลาดแท้ เป็นปัญญาจริงได้ไง เพราะตัวเองโง่แต่เข้าใจว่าฉลาด

ถ้าฉลาดจริงทำไมเป็นอย่างนั้นละ ฉลาดจริงทำไมตัวเองยังทุกข์ร้อน ถามตัวเองนี่ไม่ต้องถามใครเลย ถามตัวเองว่าเราหายจากความเร่าร้อนในหัวใจแล้วหรือยัง เราสามารถเก็บไฟที่มันเผาหัวใจให้ไปอยู่ในไฟในเตา แคไฟในเตาที่มันใช้ประโยชน์ในเตาเวลาหุงหาอาหารกินนั้นเป็น

ประโยชน์นั้นหรือยัง ถ้าเราสามารถควบคุมไฟที่มันเผาเราร้อนในใจนี้ให้มันอยู่ในจำเพาะเจาะจงที่มันเป็นไป เพราะมันเป็นกิเลส มันเป็นพลังงานในหัวใจ มันต้องมีโดยธรรมชาติของมัน ความคิดเราดับมันไม่ได้ ธาตุชั้นความเป็นจริงเราปฏิเสธความจริงไม่ได้

แต่ต้องใช้ความจริงให้เป็นประโยชน์ เพราะเราเกิดท่ามกลางพระพุทธศาสนา

ศาสนธรรมคำสั่งสอนพระพุทธเจ้าสอนเอาไว้ตามหลักความเป็นจริง เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว เราเป็นคนที่มิบุญกุศล เกิดมาเพราะพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ธรรมแล้ว พระพุทธเจ้าผู้เป็นองค์แรก เกิดมาปัญญามหาศาล เพราะเตรียมตัวจะเป็นกษัตริย์ เตรียมตัวจะให้ปกครองผู้คน ปกครองนักปราชญ์ ต้องรู้เกินนักปราชญ์ถึงจะปกครองนักปราชญ์ได้ ก็ยังเห็นว่าเป็นความคิดที่เป็นความฉลาดที่ทำให้ตัวเองไม่พ้นจากพญามัจจุราช

ฉลาดขนาดไหน ดิขขนาดไหน สร้างถาวรวัตถุไว้เป็นประวัติศาสตร์ขนาดไหน ไม่มีคนไหนเลยพ้นจากพญามัจจุราช ไม่มี มิแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ที่ตามพระองค์ไปนั้นที่พ้นจากพญามัจจุราช พญามัจจุราชตามไม่เห็นใจ

นิพพาน ปรณี สุข สุขแบบว่าพ้นจากพญามาร พ้นจากเจ้าวัฏจักร พ้นจากมัจจุราชทั้งหมดตามไม่เห็น ตามไม่ได้ แต่ถ้าเป็นความฉลาดที่เราขวานมานี้มันเป็นความฉลาดเพราะเราจินตนาการความคิดที่มีการกระทบกระทั่งมันเป็นกรรม กรรมสิ่งนั้นสะสมลงที่ใจ กิเลสนั้นเป็นตัวขวานมาสะสมไฟเผาลงที่ใจ แล้วมันจะพ้นจากพญามัจจุราชไปที่ไหน ในเมื่อมันมีเหตุมีผลอยู่ที่กลางหัวใจนั้น

นั่นนะ มันไม่เป็นความฉลาดจริง มันเป็นความฉลาดเพราะกิเลสมันเลี่ยมสอน กิเลสมันปั้นแต่ง กิเลสมันเจ้าเล่ห์ กิเลสมันบังคับบัญชาว่าให้สำคัญตนว่าเป็นผู้ฉลาด ใจ เห็นไหม เป็นคนโง่ซัดๆ เป็นคนโง่อยู่ได้กิเลสซัดๆ แต่มันสำคัญตนว่ามันเป็นผู้ฉลาด เห็นไหม กิเลสมันหลอกใจ ๒ ชั้น ๓ ชั้นนะ มันหลอกใจ กิเลสมันอยู่บนหัวใจของมนุษย์ มันเหยียบย่ำหัวใจของมนุษย์ เพราะหัวใจนี้เป็นที่สิงสถิตของกิเลส เป็นบ้าน เป็นเรือนของกิเลส เป็นเจ้าวัฏจักรที่ว่าบังคับไสให้จิตนี้เกิดดับ เกิดดับในวัฏวนแล้วมันก็จี้หัวไปเป็นเจ้าเรือน แล้วมันก็เลี่ยมไป เลี่ยมไป แล้วก็ปรุงแต่งว่าตัวเองฉลาด เพราะมันกลัวเราจะพ้นออกจากอำนาจของมัน มันเลยหลอกว่าเราฉลาด เราก็เป็นจี้ข้าของกิเลส เป็นความโง่เพราะโดนกิเลสขบไสออกมา ยังสำคัญตนว่าเป็นผู้ฉลาด ผู้ฉลาดอย่างนี้หรือว่าเป็นผู้ฉลาด

ผู้ฉลาดเริ่มจากความเข้าใจตน เข้าใจว่าจะอะไรเป็นทุกข์ เข้าใจว่าต้องถามตนเองว่าเรานี้มีความสุขสมบูรณ์เต็มเปี่ยมโดยที่ไม่ต้องบังคับตนเองแล้วหรือ ถ้ายังต้องบังคับตนเอง ต้องบังคับตนให้เข้าในแนวของศีลของธรรมเพื่อเป็นมรรค เข้าหามรรคอรุณยัสัจจัง อันนั้นต่างหากเป็นผู้เริ่มเริ่มนะ เริ่มลงนสนใจมองย้อนกลับในความคิดของตัวเอง ไอ้อยู่เบื้องหลังความคิด หลังฉากความคิดที่ว่าฉลาดๆ นั้นนะมันคืออะไร เห็นไหม นี่คนเริ่มได้สติยับยั้งความคิดของตัวเองเท่านั้นนะ

ศาสนาสอนอย่างนั้น ธรรมะพระพุทธเจ้าวางไว้อย่างนั้น วางไว้ให้ที่ให้ผู้ฉลาดๆ นั้นมันได้หยุดความฉลาดไว้ก่อน ไอ้ที่ว่าฉลาดๆ ไอ้ที่ว่าคนที่มีความปัญญา เป็นคนที่เอาตัวรอดได้ เป็นคนที่ประเสริฐเลิศโลก ให้หยุดความคิดอันนี้ไว้ก่อน ให้เข้ามาทำความสงบของใจ ไอ้ความสุขเร่าร้อนที่ว่าเราเป็นคนฉลาด เราเป็นคนหามาสมความปรารถนาที่มีความสุข ความสุขที่ว่ามันเผาตัวเอง โดยไม่รู้สึกรู้สึคนั้นนะมันเป็นความสุขขนาดไหน วางไว้ เพราะมันมีทุกข์เจอไปตลอด แล้วมีศีล มีทาน มีศีล แล้วมีภavana มีศีลทำใจให้สงบ พระพุทธเจ้าสอนถึงความสงบ ความสงบ ความสงบนี้เป็นความสุขอย่างยิ่ง

เราทำงาน คนทำงานแสนเหนื่อยอยู่ท่ามกลางของการงาน แค่ว่าพักงานมันก็ยังมีความสงบ มันมีความสุขขึ้นมาเกิดขึ้นมาจากการปล่อยวางในเรื่องของการขับเคลื่อนของสรีระของเรื่องการไใช้พลังงานของกาย กายขับเคลื่อนไปตลอด จนกายพักนี้กายก็มีความสุขขึ้นมาโดยที่ว่า เฮ้อ! ผ่อนคลายแล้ว ๑ ชั้น เห็นไหม แล้วจิตที่มันสะสมมาที่ว่ามันเป็นฉลาดๆ ถ้ามันเข้าใจผิดว่าฉลาดมันก็กว้านไฟเข้ามา

เป็นไฟยังไม่รู้ว่าไฟ เข้าใจว่ามันเป็นพลังงานที่จะเข้ามาเสริมให้ตัวเองมีพลังงาน เป็นพลังงานที่ทำให้ตัวเองมีแสง มีสี มีความชุ่มชื้น พอมันมาเผา เผาเข้าจนถึงว่าเผาจนตัวเองหมดความรู้สึกรู้สึ มันยังไม่รู้ตัวนะ พระพุทธเจ้าถึงได้เผด็จใจว่า อันนั้นมันเป็นความทุกข์ อันนั้นมันเป็นอามิสสินจ้างของกิเลส มันหลอกใช้มาเท่านั้น ไอ้ฉลาดๆ ฉลาดไหนๆ มันก็ไม่เท่ากับความฉลาดรู้เท่าทันตน ความฉลาดเห็นไอ้กิเลสที่ออกไปจากหัวใจตนนี้

ยับยั้งด้วยศีล เห็นไหม ศีลกำหนดความปกติของใจ เรานั่งปกติอยู่ เรานั่งอยู่นี้ ปัจจุบันนี้เราไม่ผิดศีล ๕ เด็ดขาด เพราะร่างกายนี้ไม่ได้ขยับไปไหนเลย แต่ความคิดนี้โพลงเลย ลูกโพลงอยู่ตลอดเวลา เห็นไหม บังคับความคิด บังคับคือความปกติของใจ ใจปกติใหม่ กายนี้ปกติแล้ว แล้ว

ใจมันปกติใหม่ ทำไมใจมันคิดจินตนาการ ผิดศีลผิดทำนองคลองธรรม ถูกศีล เอาเปรียบเอารัศเอาเปรียบ เห็นใหม่ นั่นละ ผิดศีลภายใน

ศีลคือความปกติของใจ รู้ว่าการคิดเบียดเบียนเขานั้นผิดศีลแล้ว มโนกรรมเกิดขึ้น ความเกิดขึ้น มโนกรรมที่ว่า ความคิดถ้าเป็นวัตถุแล้วไม่มีที่จะเก็บเลย นี่ความคิดที่มันเกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่มีที่จะเก็บเลย ถึงถ้าภาวนาอยู่ ให้กำหนดพุทโธ พุทโธ เพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องมีการแปรไปตามหลักธรรมดา เกิดดับๆ ของจิตนี้มันเป็นปกติของมัน แล้วอารมณ์ความคิดนี้ก็อาศัยตามความคิดนี้ กับกระแสเกิดดับนี้ตลอดเวลา

การเกิดดับนี้คือการหายใจทิ้งเปล่าๆ ใจ การหายใจเข้าและการหายใจออกแต่ละครั้งนี้ทำให้ชีวิตนี้สั้นเข้า สั้นเข้า เพราะพลังงานนี้โดนใช้ไปตลอด ความคิดที่เกิดขึ้นจากใจก็เหมือนกัน เหมือนกับลมหายใจเข้าและลมหายใจออก มันเกิดดับ เกิดดับ เกิดดับตลอดเวลา แล้วมันไม่สืบทอด มันไม่ต่อเนื่อง มันไม่ตั้งมันเป็นสมาธิขึ้นมาได้ไง ถึงต้องมีศีลเข้าไปควบคุมให้เป็นความปกติ ถึงจะเป็นความคิดที่ต่อเนื่องก็ให้ต่อเนื่องอยู่ในพุทโธ พุทธานุสติ

จากการคิด จากการใช้จินตนาการของตัวเองเป็นอิสระเสรีที่จะทำอะไรก็ตามแต่กิเลส ตามแต่ความลุ่มหลง ตามแต่ความจินตนาการ ตามแต่กรรมของตน ไม่ทำเพราะเราเป็นคนที่ยังตนเองไม่ได้ ใจของเราไม่เป็นอิสระพอที่จะพึ่งตนเองได้ เราต้องพึ่งพุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง กรรมฐาน ฐานที่มันของใจ ทำใจให้สงบ ทำใจให้เป็นที่มั่น ทำใจให้มีฐาน เห็นใหม่ ทำใจให้มีฐาน ทำใจให้ตั้งมั่นขึ้นมาเพื่อจากที่ว่างลลาคๆ นั้นนะ เราต้องหันกลับมาสิ หันกลับมาว่าความฉลาดทำไมเอาตัวรอดไม่ได้ ผู้ที่ฉลาดต้องเอาตัวรอดได้ ผู้ที่ฉลาดต้องเป็นผู้นำได้ ผู้ที่ฉลาดต้องเป็นผู้ที่ขึ้นจากหล่มลึกได้ แล้วพึ่งตนเองได้ ถึงให้ผู้อื่นได้พึ่งพาอาศัย เห็นใหม่ ความสุขเกิดขึ้นจากผู้พึ่งตนเองได้ก่อน

คนที่ต้องอาศัยผู้อื่นหายใจตลอดเวลา คนที่ต้องไหว้วานคนอื่นตลอดเวลา คนคนนั้นไม่เป็นอิสระเลย อยู่แต่เขาจะเอื้อประโยชน์ให้เราขนาดไหน เราก็ได้ประโยชน์จากที่ความเอื้อของเขา เพราะเราต้องพึ่งพาอาศัยเขา หัวใจที่มีกิเลสปิดกั้นอยู่ หัวใจที่กิเลสมันบีบบีบี่สิไฟอยู่มันเปิดให้เรามีความสุขได้ขนาดไหน เห็นใหม่ เราต้องพึ่งพาอาศัย เราต้องขอร้องให้กิเลสอย่าพึ่งบีบเรานักเลย ขอให้ได้หายใจที่หนึ่งเถอะ

นั่นนะ ความสุขมันเพราะว่ามันเกิดจากการปล่อยให้อิสระชั่วคราว กับจิตตั้งมั่นให้มีฐานให้เราพ้นจากอำนาจควบคุมของกิเลสเป็นการชั่วคราวขณะที่จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นนั้นก็เลยยุบยอบลงเพราะว่าจิตนี้เป็นอิสระของตัว ไม่เกี่ยวข้องกับกิเลสเป็นการชั่วคราว กิเลสนี้จะเบาบางลงแต่ไม่ได้ชำระสะสางเลย แต่มันเบาบางลงให้หัวใจนี้เป็นอิสระ มันตั้งมั่นเป็นอิสระของมัน นั่นคือจิตสงบ สงบจากปรุงแต่ง สงบจากรูป รส กลิ่น เสียง สงบจากรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่มันกวนใจ ที่มันกวนออกไปให้เราเป็นความทุกข์ตลอดเวลา

พอจิตมันสงบเข้าถึงบอก โอ้! เห็นใหม่ เห็นคุณค่าของคำสั่งสอน เห็นคุณค่าของธรรมในคุณค่าของธรรมให้จิตนี้เป็นผู้ที่สงบ ให้จิตนี้ตั้งมั่น ให้จิตนี้ไม่เป็นข้าของกิเลส จากที่ว่าฉลาดๆ ที่กิเลสมันจูงจมูกใส่ไปตลอดเวลา จะเห็นคุณค่าของความสงบ เห็นคุณค่าของความเป็นอิสระ อันนี้ต่างหากถึงจะเป็นผู้ที่ฉลาดจริง

ผู้ที่เริ่มจะฉลาดจริง ฉลาดเอาตัวเองไว้ในอำนาจของตัวเองเท่านั้นนะ เอาความคิดของตัวเองอยู่ในอำนาจของตัวเอง มันไม่ไปเกาะเกี่ยว มันจะไปจิตตั้งมั่นทำความสงบจนมีความชำนาญ มันวิ่งบอกร สติมันตามออก ตามออก ตามออกถึงกลับมาให้เป็นอิสระอยู่ตลอดเวลา นี่เห็นคุณค่า แต่พอทำไป ธรรมดากระแสน้ำอยู่ในแม่น้ำ สวะที่อยู่ในน้ำ น้ำลึกลงตาม น้ำขึ้นก็ขึ้นตาม ขณะที่ว่าจิตสงบๆ ใหม่ๆ ตั้งมั่น สูดหายใจแล้วถ้าเราปล่อยไว้อย่างนั้น สวะขึ้นลง ขึ้นลง กิเลสที่อยู่ในหัวใจมันจะต้องหาวิธีการพลิกแพลง

เราว่าเราฉลาดๆ เราจะโดนกิเลสหลอกอีกล่ะ ฉลาดขนาดไหนมันจะพลิกแพลงให้จิตนี้เสื่อมไปบ้าง เห็นใหม่ ให้จิตนี้เสื่อมไป ฟังสิ ทำไมถึงให้จิตนี้เสื่อมไป เพราะถ้าจิตนี้เสื่อมไป จิตนี้เสวยอารมณ์ใน จิตนี้กวน จิตนี้กวนความคิด ธรรมชาติของจิตมันเป็นธรรมชาติที่ผู้รู้ส่งออก เป็นพลังงานคุณเข้ามา เป็นไอตัวคุณ คุณแต่อารมณ์ คุณทุกอย่างที่มันกระทบรูป กระทบตา กระทบเสียง กระทบ ไม่กระทบมันก็จินตนาการขึ้นมา มันคุณผ่านอายตนะ มันเป็นตัวคุณถึง ๖ ข้อ คุณความคิด ปรุงแต่งเข้ามาตลอด แล้วมันเคยสงบเข้าไป เคยสงบเข้าไป ยิ่งสงบเข้าไปเท่าไร เวลามันย้อนออกมาเหมือนมีพลังงานคุณได้แน่นกว่า ทำให้จิตนี้เสื่อมไป

สมาธิเกิดขึ้น ความตั้งมั่นเกิดขึ้น มันเป็นอนิจจัง สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา มันเป็นกิริยาของธรรมนะ ความแปรปรวนต้องเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เห็นใหม่ จะตั้งมั่น จะต้องเกิด มันต้องแปรปรวนเป็นธรรมดา เพราะมันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นความจริงแท้ของมัน เราจะยับยั้ง

ไว้ขนาดไหนมันก็ขนาดนั้น เพราะมันเป็นความสงบ มันเป็นสมาธิ สมาธินี้มันถึงเป็นฐานใจ มัน
เต็มฐาน เต็มฐานแต่เราไม่ยกขึ้นนี้ เราไม่ยกขึ้นให้เกิดวิปัสสนาญาณ

ความที่ว่าเป็นอนิจจังๆ ความฉลาดที่มันว่ามันฉลาดๆ จิตมันสงบ ความสงบมันเห็นความ
เป็นไปนะ เวลาจิตมันเคลื่อนออกมา เห็นใหม่ ว่ามันเป็นอนิจจัง มันเสื่อมไป ก็ถึงว่าตัวเองรู้
อนิจจัง ตัวเองรู้กฎตามความเป็นจริงใจ...ความฉลาดที่เป็นโทษ ความฉลาดที่หลงตัวเอง ความ
ฉลาดที่เป็นการจินตนาการ เห็นใหม่ ความฉลาดที่เอาตัวรอดไม่ได้จากการไม่รู้จากศีลจากกรรม
อันหนึ่ง อันนั้นเป็นความโง่สุดๆ

ความฉลาดในการประพฤติปฏิบัติเอาใจขึ้นมาจนเป็นฐานตั้งมั่น แล้วเห็นความเป็นไป
เห็นความเป็นไป จากจินตนาการ จากที่จิตสงบนั้น ก็เข้าใจว่ามันเป็นอนิจจัง แต่จริงๆ แล้วมันคือ
ความเสื่อมสภาพ มันกินตัวมันเอง ความที่เป็นจินตนาการ เห็นใหม่ เราเห็นสิ่งใดๆ ที่มันเกิดขึ้นที่
มันจบเรื่องไปกระบวนการหนึ่งแล้ว แล้วเราตามรู้ เราได้ประโยชน์อะไร เราก็มีความเห็นเฉยๆ แต่
มันไม่สะเทือนใจใช่ไหม มันไม่สะเทือนใจ มันไม่สะเทือนกิเลส

ผู้ที่ปฏิบัติแล้วหลงตัวเอง เวลาจิตมันสงบขึ้นมา แล้วก็เห็นความเป็นไป แล้วมัน
เสื่อมสภาพไป เห็นใหม่ ความเสื่อมสภาพ มันเสื่อมสภาพพร้อมกับตัวเองที่ตัวเองไม่ได้...มันไม่
เหมือนกับนายแพทย์ที่รักษาคนไข้ มันเห็นว่า เราปวดหัวตัวร้อนแล้วหายไปโดยธรรมชาติของมัน
เราไม่รู้ว่าโรคร้ายไข้เจ็บเกิดในตัวเรานี้เกิดจากเชื้อใด ต้องใช้ยาชนิดใดเข้าไปรักษา แล้วเชื่อนั้นมัน
จะหายไปด้วยปฏิกิริยาของยาอย่างไร เห็นใหม่ มันไม่เห็นตามความเป็นจริง ไม่รู้ตามความเป็น
จริง แต่มันเห็นความเสื่อมสภาพไปในข้างหน้า แล้วเราเดินตามหลังมา อันนี้มันเป็นอะไร? อันนี้
เป็นความสงบแล้วเสื่อมไป

สังขยณะ สังขยณะนี้เป็นศาสดาเป็นลัทธิหนึ่งในสมัยพุทธกาล พระสารีบุตรกับพระโมคคัล
ลานะเป็นลูกศิษย์เดิมของสังขยณะ อาจารย์สังขยณะเขาสอนว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมันต้องแปรสภาพตลอด
สิ่งนั้นมันไม่มีตัวตน”

“สิ่งที่ไม่มีตัวตนคืออะไร”

“คือสิ่งที่ไม่มีตัวตน”

“สิ่งที่ไม่มีตัวตนนั้นคืออะไร”

“สิ่งนั้นคือไม่มี”

“อันที่ไมมีนั้นคืออะไร”

“คือไม่มี”

เห็นไหม เขาสอนสิ่งที่ว่าไม่มี ไมมี ไม่เป็น ไม่มี ไม่ใช่

แต่พอพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะลาตัญชียมาอยู่กับพระพุทธเจ้า ตัญญากันไว้เดิม เพราะอยู่กับตัญชีย ตัญชียสอนมาแล้วนะ สิ่งนั้นก็ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี สิ่งนี้ก็ปล่อยวาง สิ่งนั้นคือว่าง สิ่งนั้นคือไม่มี เป็นความว่าง เป็นความปล่อยวางทั้งหมด...ต้องเข้าใจกันเองในฐานะลูกศิษย์ว่า เราก็เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนแต่มันไม่สามารถชำระความทุกข์ของตัวเองได้ ตัญญากันว่าถ้าเจอผู้ที่สอนจริงรู้จริงจะต้องบอกกันไ้

พระสารีบุตรมาเจอพระอัสสชิ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับ ทั้งหมด” แล้วมันดับที่ไหน? ดับที่เหตุที่มันจะเกิดไ้ พระสารีบุตรวิปัสสนาตาม ใช้ตัวยาย ใช้เกิดขึ้น “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนว่าให้กลับไปดับที่เหตุที่เกิดสิ่งนั้น” พระสารีบุตรเห็นสภาพที่ว่าการใช้ยา ยานี้เข้าไปกำจัดโรค มันใช้ปฏิกิริยาของเคมีเข้าไปกำจัดเชื้อโรคออกมา จนดับไป เพราะเกิดปฏิกิริยาการเกิดขึ้น พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันขึ้นมา

พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบัน เขาคำพูดนี้ไปบอกพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะฟัง ต่อเป็นพระโสดาบันขึ้นมาพร้อมกัน แต่ด้วยความเคารพบุญคุณอันเก่าของตัญชีย ไปบอกตัญชีย ว่า “มาเถิด เราเจอศาสดา เจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราไปหาความเป็นจริงกันเถิด ไปหาความฉลาด ที่ความเป็นจริง ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไว้แล้วมีผู้ชี้แนะไว้ตาม ความเป็นจริงเถิด”

ตัญชียไม่ยอมมา ตัญชียว่า “ในโลกนี้ผู้ฉลาดมากหรือผู้โง่มาก”

พระสารีบุตรพระโมคคัลลานะบอก “ผู้ที่โง่มาก”

“ฉะนั้น ถ้าผู้ที่โง่มาก เราจะอยู่กับคนโง่”

ให้พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะมาลา เอาลูกศิษย์มาด้วย มาขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาขอบวช สัญชัยที่บอกไม่มี ปล่อยว่าง วางหมด...กระอักโลหิตเลยล่ะ

คนที่ปล่อยว่าง คนที่ไม่มีความทุกข์ คนที่มีความสุข คนที่ไม่มีความเกิบกอด ทำไมมัน กระอักโลหิตออกมา ฟังสิ สิ่งนั้นก็ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี ทิฏฐิความในใจก็ต้องไม่มี ความทุกข์ในหัวใจ ที่เกิบกอดก็ต้องไม่มี สิ่งที่ไม่มีทำไมกระอักโลหิต กระอักออกมาเป็นเลือดอุ่นๆ นั่นนะ นั่นสิ่งที่ว่า ไม่มีฯ

มันมีการลุ่มหลง มีการสั่งสอนกันมาตลอด นี่เพราะว่าความฉลาด เป็นถึงศาสดาผู้ฉลาดใจ แล้วเราจะเป็นอย่างนั้นหรือ เราเป็นผู้ที่ฉลาดที่ว่าทำจิตให้สงบแล้วก็ยังมีมันแปรสภาพ มันเห็นตามความเป็นจริงอย่างนั้นหรือ เราเป็นผู้ฉลาดหรือ

แม้แต่จิตนี้สงบแล้ว จิตนี้สงบ สงบ จิตนี้ตั้งมั่น จิตนี้เป็นฐาน แต่ความเป็นไปขณะนั้นที่มัน เป็นไป ความเห็นอันนี้มันถึงว่าไวใจไม่ได้ แม้แต่พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะได้ฟัง พระอัสสชิ เห็นไหม พระอัสสชิเป็นพระอรหันต์รู้ถึงเรื่องกิเลสในหัวใจทั้งหมด ทำไมจะไม่รู้ว่าสิ่ง ใดๆ เป็นประโยชน์ สิ่งใดเป็นโทษ แล้วเห็นตามความเป็นจริงจะเป็นอย่างไร พุทไม่ก็คำ แต่ผู้ที่มี ปัญญาแล้วหาที่พึ่ง หากุรบาอาจารย์เป็นผู้ชี้ทางออก ผู้ที่มีพลังงาน แต่ยังไม่มิตเทคโนโลยีออกไป พระอัสสชิพูดทีเดียวเท่านั้นล่ะพุ่งออกเลย กับที่ว่าไม่มี ไม่มี ด้วยจินตนาการ ด้วยความฉลาดของ ตนนะ มันเป็นประโยชน์ใหม่ นี่ให้เห็นโทษของการปฏิบัติ ให้เห็นโทษของความฉลาดของตนไป

ว่าตัวเองฉลาดๆ ไป แม้แต่มีพื้นฐาน มีความเป็นสมาธิ มีจิตนี้เป็นพื้นฐานยังปล่อยให้เสื่อม ไปต่อหน้าต่อตา แต่เข้าใจตนว่าตนรู้อันิจจัง เข้าใจใจ ความเข้าใจคือกิเลสมันเสาะมันเสียม กิเลสนี้ เสียม แม้แต่จิตนี้สงบเพราะมันเบาบางลงแต่มันไม่ได้ชำระออกไป จนยกขึ้นวิปัสสนา เห็นไหม ยกขึ้นวิปัสสนา เหตุทำให้จิตนี้เสื่อมได้อย่างไร จิตนี้วูบวายเสื่อมไปได้อย่างไร เราทำขึ้นมาจน เป็นฐานตั้งมั่นแล้วมันเสื่อมไปเพราะเหตุไร มันเสื่อมไปเพราะเหตุไร เพราะเราไปนอนจม เราไป นอนจมอยู่กับอารมณ์ที่มันเป็นสมาธิ ความที่จิตนี้มันนอนอุ่นมันมีความสุข มันไม่จงใจว่าจิต สงบแล้ว

ถ้าไม่เห็นสิ่งใดต้องยกขึ้น กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมอารมณ์ที่ว่าการกระทบ ความเสื่อม ความเป็นไปในหัวใจที่มันเกาะเกี่ยวอยู่ จิตมันสงบมันก็มีความพอใจ ความพอใจในความสงบนั้น เป็นสุขไหม ความไม่พอใจในการทำจิตนั้นเข้าด้วยความยาก ความเสื่อมนั้นออกไป

แม้แต่การนั่งสมาธิไปหนหนึ่งๆ จิตมันสงบลงมันก็ถอนขึ้น การเข้าจิตออกจิตมันจะเข้าได้ง่ายและเข้าได้ยากเป็นบางครั้ง บางครั้งบังคับบัญชาขนาดไหนก็ไม่เข้า บางครั้ง นั่งพอเป็นไป จิตมันสงบไปเลย เห็นใหม่ ความสงบของจิตอันนี้แล้วเราควบคุม มันเสื่อมมันแปรสภาพ จิตนี้ความรู้สึก ความขี้เกียจ การพิจารณาจิตในกาย เวทนา จิต ธรรม จิตที่กระทบอารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นธรรมารมณ์ เราก็จับตั้งได้นี่นะ จับตั้งแล้วใคร่ครวญ ใคร่ครวญว่ากิเลสที่มันเสื่อมมาสอนมา มันเสื่อมอยู่ในความคิด มันยึดมั่นความคิดของตนมากกว่าฉลาดมาก รู้มาก ยอดเยี่ยมมาก

ถ้ายอดเยี่ยมมากทำไมไม่เชื่อธรรมะพระพุทธเจ้า ธรรมะพระพุทธเจ้าว่า กายนี้ก็ไม่ใช่เรา จิตนี้ก็ไม่ใช่เรา ธรรมารมณ์นี้ก็ไม่ใช่เรา ความทุกข์ความสุขในใจนี้ก็ไม่ใช่เรา มันอาศัยต่อเนื่องกันเกิดขึ้น มันเป็นสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างจิต เจตสิก จิต...จิต เจตสิก กับอารมณ์ความรู้สึกกระทบกัน มันหมุนไป หมุนมา หมุนมา หมุนไป แล้วกิเลสต่อเนื่องหมุนอยู่ตรงนั้น กิเลสต่อเนื่อง กิเลสตัวเครื่องใจ กิเลสยางเหนียวอยู่ในอารมณ์ของตน บางทีมันหมุนอยู่นั่นนะ หมุนไป หมุนไป อยู่ตลอดเวลา มันจะละเอียด ในเมื่อจิตสงบ

พอจิตสงบความละเอียดอันนี้เราเข้าใจว่าเราเห็นความเป็นธรรม แต่เรายังไม่ใคร่ครวญ ใคร่ครวญแล้วแยกแยะตัวนี้ ตัวนี้ตัวที่มันต่อเนื่องมันหมุนกันไปต่อเนื่อง ให้แยกออกจากกันใจ ให้สงบชั่วคราว เหมือนกับเราลอกกิเลสออกมาจากจิต จากตัวจิตออกมาเจตสิก แล้วออกมาเป็นเจตนาออกมา หมุนออกมานั่นนะ ย้อนกลับเข้าตัดตอนของมัน ตัดตอนให้มันห่างออก แล้วให้เห็นว่าความแตกสลายออกไปจากความคิดที่เป็นเรา ยึดมั่นเป็นเนื้อเดียวกัน

สิ่งที่เป็นเนื้อเดียวกัน เสื้อผ้าที่สกปรก ผ้าที่สกปรกกับความสกปรกของเสื้อผ้านั้นแยกออกจากกันได้ เราซักผ้า เห็นใหม่ เราซักผ้าแล้วผ้าที่สกปรกมาก เราซักผ้า น้ำแรก น้ำนั้นจะดำเลย กิเลสก็เหมือนกัน กิเลสนี้ไม่ใช่จิต กิเลสนี้ไม่ใช่ขันธ มันแทรกอยู่ตรงนั้นต่างหาก ความแยกออก แยกออก จากวิปัสสนาญาณ การเกิดขึ้นจากมรรคอรุณสังขันธ์อันนี้ต่างหากมันถึงเข้าไปทัน อันนี้ถึงเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการบังคับจิตขึ้นมา...

...หากเป็นผู้บังคับบัญชากิเลสต่างหากหลอกให้เราไปกว้านไฟมาเผาตน เราทำจนจิตสงบจนยกขึ้นเป็นภาวนามยปัญญา วิปัสสนาญาณเกิดขึ้น เพราะว่าเราอมโง่ก่อน เราพยายามบังคับให้มันอยู่ ถ้าเราฉลาดเท่าไร มันยิ่งฟุ้งเข้ามา เรากำหนดจิตจนมันสงบ พอความสงบเกิดขึ้น ปัญญาจากภายใน ปัญญา เพราะเราต้องหาครูหาอาจารย์ หาผู้รู้จริงให้เทียบเข้ามา ถึงไม่มีผู้รู้มันก็มีตำรา

โง่ ในพระไตรปิฎก เพราะว่าเราอ่านหรือเราศึกษามันก็เข้ามาเป็นการอ่านนั้น มันเป็นปริยัติ มันเป็นตำรา

เราก็ต้องผสมยาขึ้นมาจากใจ ใจที่มันจับเคลื่อนนั้นคือการผสมยา ทำยานั้นเป็นยาขึ้นมา เป็นปัญญาขึ้นมา ปัญญาอันนั้นเกิดขึ้นมันหมุนกลับเข้ามา มันถึงเป็นความฉลาดจริงใจ ความฉลาดจริงคือการใคร่ครวญ ปัญญาในการรอบรู้กองสังขาร รอบรู้กองความคิด แล้วก็จับความคิด ขึ้นมาพลิกแพลง จับจินตนาการ จับความเห็นของความเป็นไปที่แยกออก แยกออก แยกจากที่กาย กับจิตนี้มันแนบอยู่เป็นเนื้อเดียวกัน

เราเป็นเราโง่ ที่เราเชื่อว่าเราเป็นเรา เราฉลาด เรารู้ เราเก็บสมบัติ เราเป็นคนเก็บทั้งสมบัติ ภายนอกสมบัติภายในไว้ในหัวของเรา แล้วพอความเป็นจริงเข้ามาโดยวิปัสสนาญาณเข้าไปแล้ว มันไม่ใช่ มันไม่มีอะไรเป็นของเรา มันเกิดขึ้น ดับไป เกิดขึ้น ดับไป มันเป็นสัญญา มันเป็นสังขาร มันเป็นวิญญาณที่รับรู้เกิดขึ้น มันเป็นเวทนาที่พอใจและไม่พอใจ มันเป็นรูปของจิต มันเป็นรูปของกาย นี่ความเห็นความเป็นจริง ปัญญาแท้ ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้ภาวนา

ไม่ใช่ปัญญาโง่ๆ แบบปัญญาโลก ปัญญาโลกคือปัญญากว้านเข้ามา เห็นไหม ที่ว่ากว้านเข้าไปเป็นไฟ เป็นไฟ แต่นี่คือปัญญาที่เข้าไป ไม่ใช่ดับไฟนะ เข้าไปทำลายเชื้อไฟ ทำลายเชื้ออันนั้นเลย เชื้อที่เกิดขึ้นว่าเป็นเจ้าวัฏจักร เจ้าวัฏจักรที่มันจับเคลื่อนออกมานะ เข้าไปทำลายต้นของเหตุ อย่างว่าแต่เหตุ เหตุคือการเราสร้างเหตุขึ้นมา ไปทำลายเชื้อเดิมที่ทำให้เราเกิดดับ เกิดดับ เพราะเราเกิดขึ้นมากเลิศนี้พาเกิด เราเข้าไปทำลายเชื้อตัวนั้นเลย ใช้จากปัญญาเข้าไปทำลายเชื้อ ไม่ใช่ทำลายไฟนะ

ปัญญาของโลกคือปัญญาเอาไฟมาสูมตนะ แต่ปัญญาภาวนามยปัญญาคือปัญญาเข้าไปทำลายเชื้อทำให้เกิดที่ตัวคุณจากปัญญาโง่ๆ พาเข้ามาอันนั้นนะ อย่างว่าแต่ไฟ ลึกกว่าไฟ มันสะอาด มันโล่ง มันโง่งโง่

จากที่ว่า สิ่งนั้นไม่มี สิ่งนั้นไม่มี...มันไม่มีตรงไหน มันมีอยู่ กายนี้เป็นเพราะเรามีการสร้าง บุญกุศลถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มันถึงมีกาย กายมีก็มีไปสิ แต่ความทุกข์ร้อนในกาย เห็นไหม แต่เดิมเราจะทุกข์ร้อนมาก เราจะจับเคลื่อนไปพร้อมกัน เป็นเนื้อเดียวกัน การแบกเหมือนกับเราแบก

ศพไปอยู่ตลอดเวลา กับเดี๋ยวนี้เราทิ้งซากศพ แต่กายนี้ก็ยังอยู่กับเรา เราทิ้งซากศพ คือความคิดในกาย ความคิดในกาย ลักกายทิฏฐิมันไม่มี มันปล่อยออกไป มันไม่มี

แต่สิ่งที่ว่าไม่มีอย่างทีสัตถุชัยพูด... ไม่ใช่ อันนั้นไม่มีมันไม่มีด้วยการปฏิเสธ

อันนี้ไม่มีเพราะมันไม่มีเชื้อ มันไม่มีเชื้อตัวยึด มันไม่มีอุปาทานตัวในใจ แต่มันก็มีอยู่ มีอยู่โดยความเป็นจริง เห็นไหม ที่ว่าไม่มีคือว่าไม่มี อันนี้บอกไม่มีคือมันไม่มีเชื้อ แต่มันมีอยู่ มีอยู่ตามความเป็นจริง เพราะกายกับจิตนี้มันก็อยู่ด้วยกันอย่างนั้นแหละ แต่มันสละไอ้ความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นซากศพนั้นออกไป สละว่ากายเป็นเราออกไป สละออกหมด ไม่มีแต่มี

มีความรู้ตัวหนึ่งว่า ญาณทสฺสนํ รู้ว่าเราสละกายนี้ขาด เห็นไหม

แล้วไม่มี ๆ ไม่มีเปล่า อันนี้ไม่มี...มี มีเพราะมีใจ มีผู้รู้ ผู้รู้รู้ตามความเป็นจริงแล้วปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง นี่ถึงว่ารู้จริง ปัญญาถึงว่าปัญญาเอาตัวรอดได้ คือปัญญาแท้ใจ ปัญญาแท้ ๆ นะ เห็นคุณค่าใหม่ เห็นคุณค่าของว่าปัญญาญาณ ปัญญาญาณเกิดขึ้นจากการที่เราเชื่อมั่นในธรรมะของพระพุทธเจ้า เราเชื่อว่าธรรมอันเอก ธรรมที่เอาเราพ้นจากความทุกข์ได้ เราเชื่อมั่น เราถึงยอมสละความที่ไอ้กิเลส ไอ้ความฉลาดภายนอกที่ว่าเจ้าเล่ห์แสนงอนจะให้เรามีความสุขข้างนอกใจ เรายอมสละทั้งอันนั้น เรายอมสละทั้งปัญญาที่มันเอาไฟมาสูมใส่ตนว่าเป็นปัญญา แล้วเรามาพยายามบังคับตนให้อยู่ในศีลในธรรม อยู่ในแนวทางการทำใจให้สงบ อยู่ในแนวทางการเสริมสร้างมรรคอรียสัจจขึ้นมา มันถึงว่าเกิดปัญญาญาณขึ้นมาไง แล้วชำระได้ตามความเป็นจริงถึงจะเป็นผู้ฉลาดขั้นหนึ่ง

เราทำลายความโง่หลุดออกไปขั้นหนึ่ง พ้นจากพญามัจจุราช จากเดิมไม่พ้นจากพญามัจจุราช อยู่ในข่าย อยู่ในวิถุวน ไม่มีทางพ้นไปจากพญามัจจุราชได้เลย แล้วเราทำลายเชื้อออกไป เราพ้นจากพญามัจจุราช จากความที่ไม่มีเงื่อนไม่มีปลาย ไม่มีที่สิ้นสุด จนเหลือว่าอย่างน้อยก็เป็นหนีพญามัจจุราชแค่ ๗ ชาติ พญามัจจุราชยังมีอำนาจอยู่ในจิตดวงนี้อีก ๗ ชาติ อย่างที่ว่ายังต้องเกิดดับอีกต่อไปถ้าไม่ได้เสริมสร้างคุณงามความดี ใช้ปัญญายกตัวเองพ้นออกจากพญามัจจุราชไปเลย ถ้าถึงจุดนี้มี บุคคลบางจำพวกทำได้เท่านี้ อยู่ในจุดนี้ก็พ้นจากพญามัจจุราช

จากที่ว่าเป็นหนีไม่มีกำหนด เป็นหนีจนกว่าไม่มีวันที่สิ้นสุด จนเหลือจำนวน ๗ ชาติ เห็นไหม ปัญญาแท้ ๆ นี่พ้นจากพญามัจจุราชได้ แต่ปัญญาของเราที่สะสมกันว่าเยี่ยม ๆ นะ มันพ้นจาก

พญามัจจุราชไปตรงไหน ปัญญาไหนก็ไม่เคยพ่น อยู่ในอำนาจ อยู่ในอำนาจของเขาตลอด แล้วไม่มีเงื่อน ไม่มีปลาย ไม่มีวันที่จะใช้ได้หมด

แต่ในวงวกเข้ามาในภาวนามยปัญญาอันนี้ชำระกิเลสจนสักกายทิฏฐิหลุดออกไปจากหัวใจ เห็นไหม ๗ ชาติ อันนี้เราเห็นคุณค่าว่าเรายังเป็นหนี่อยู่อีก ๗ ชาติ มันก็ต้องใช้ปัญญาให้ลึกเข้าไปอีก มรรค ๔ ผล ๔ ต้องวกเข้ามา เกิดสละความสุข สละความเป็นไป สละความนอนเนื่องของโลก สละความที่ว่าเราต้องขวนขวายออกไปทางโลก วกเข้ามา ทำใจให้สงบ ทำใจให้สงบ สิ่งที่มีมันเป็นไม่มีสักกายทิฏฐิแล้วมันยังไม่สงบอีกหรือ? สงบ ความสงบนี้เป็นความว่างที่มันเป็นใจล้วนๆ เป็นใจที่สละสักกายทิฏฐิแล้ว มันเป็นความว่าง

แต่การทำสมาธินี้มันเป็นพลังงานอีกตัวหนึ่งใจ สมาธิ เห็นไหม มรรคอรียสังขัง สัมมาสมาธิ ความเพียรชอบ ความดำริชอบยกใจขึ้น ยกใจขึ้นมาหมุนออกมาเป็นพลังงานเป็นมรรค เป็นพลังงานที่จะเข้าไปทำลายไอ้ความเกาะเกี่ยวของกายกับใจให้แยกออกจากกัน นี่พอยกใจขึ้นมา เพราะความว่างเป็นความว่างอันหนึ่ง ยกขึ้นมาเป็นสมาธิ เป็นสมาธิอันหนึ่ง

ความว่างของใจที่มันพ้นจากสักกายทิฏฐินั้นเป็นความว่างที่มันเป็นผลของมันแล้ว ยกขึ้นมา ถ้าเป็นความว่างที่มันนอนจมอยู่นั้นมันก็ ๗ ชาติ ยกขึ้น ยกขึ้นมาทำสมาธิขึ้นมา ทำความสงบของใจขึ้นมา เพราะใจมันละเอียดเข้าไป มันก็คิดได้ละเอียดภายในใจ ให้เป็นปัญญาที่ละเอียดขึ้น เป็นความสงบที่ละเอียดขึ้น ความสงบเกิดขึ้นอยู่แล้ว ความว่างเกิดขึ้นอยู่แล้ว มันง่ายกว่าการที่ว่าปัญญาใหม่ๆ ไอ้ความโง่มันผลัดไส แต่ความโง่โดนทำลายออกไปบางส่วนแล้ว ไอ้ความเกิดขึ้น ความฉลาดเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นได้ง่าย

แต่ความฉลาดเกิดขึ้น กิเลสที่เกิดขึ้นจากการภาวนามันยังหลุดไปตลอด ความเป็นไป ความเป็นไป ความหลุดออกอันนี้ว่าเห็นความเป็นไตรลักษณ์ เห็นความเป็นอนิจจัง...เห็น เห็นเพราะจินตนาการใจ ความจินตนาการ จินตนาการขณะปฏิบัติ อันนั้นก็เห็นจินตนาการ เป็นจินตนะ ไม่ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญาพอจิตสงบมันจะวกกลับมาหาจอภาพ หาฐานที่มัน หาตัวที่กิเลสตัวเชื่อใจ ไฟที่หามาสุ่มๆ ที่ใจมันสุ่มตรงไหนในเมื่อมันละสักกายทิฏฐิไปแล้ว? มันก็มาสุ่มรวมอยู่ที่กลางหัวใจ กลางเจ้าวัฏจักรที่มันอยู่ใจ

เราได้ทำลายหลานของเจ้าวัฏจักรไปแล้ว เราได้ทำลายกำแพงเมืองเฉยๆ หลานนะ แล้วลูก
 ล่ะ แล้วยังตัวพ่อตัวแม่อีก ตัวปู่ตัวย่าอีก เห็นไหม นี่มันละเอียดขึ้น เวลาเราพูดถึงว่าหลานมันเด็กๆ
 ความมันไร้เดียงสา มันน่ารัก ว่ามันเป็นเป่าที่ใหญ่ แล้วพอไปเจอปู่ย่าตายายมันคงจะห่างายขึ้นไป
 เพราะตัวมันอายุมากขึ้น มันจะเห็นได้ง่าย

ยิ่งใหญ่ เห็นไหม ยิ่งใหญ่ยิ่งหายาก กิเลสยิ่งละเอียด ยิ่งเป็นนามธรรมยิ่งหาได้ยาก

กิเลสหายๆ ที่ว่าข้างนอก ใจตัวเรายังจับต้อง เชื้อโรคต้องใช้กล้องจุลทรรศน์มอง เชื้อ
 พวกนี้ไม่ได้ ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ ต้องใช้สารเคมีเข้าไปเพื่อให้มันมีปฏิกิริยาให้เราเห็นได้ ใจ
 ความละเอียดความหายาก กิเลสลึกเข้าไปเรื่อยๆ ลึกเข้าไปเรื่อยๆ จากที่จิตสงบแล้วเห็นกายง่ายๆ
 เห็นจิตง่ายๆ ยังจับต้อง แล้วพอมันลึกๆ เข้าไป

ถึงว่า จิตนี้สงบขึ้นมา งานภายในถึงละเอียดขึ้น ความละเอียดขึ้นไปเพื่อจะทำลายภพชาติที่
 มันละเอียดขึ้น เพราะจิตนี้เป็นตัวเกิด จิตนี้มีวิชา จิตนี้มันมีกิเลส กิเลสที่ตัวอยู่ในจิตนี้มันตัวพา
 เกิดตลอด ทีนี้เราเข้าไปเพื่อจะทำลายกิเลสต่างหาก เราไม่ได้ทำลายหัวใจนี่นะ แต่นี้กิเลสนี้มันอยู่ที่
 หัวใจ เราก็ต้องทำลายลงที่หัวใจนั้น ทำลายกิเลสออกไปแล้วหัวใจไม่บอบสลายหรือ เพราะมัน
 เป็นนามธรรม แต่มันไม่กล้าทำเพราะมันอ้อยอิ่ง

เราทุกข์ เราทำลายวัตถุ เราเห็นว่ามันทำลายลงออกไปเลย ทีนี้เวลาเราทำลายกิเลส ทำลาย
 นามธรรม มันคิดว่ามันเป็นวัตถุ...มันไม่ใช่ ความที่เป็นนามธรรมนี้ทำลายไปเกิด แต่ใจความ
 ตระหนี่ถี่เหนียว ใจความยึดมั่นเครื่องของใจนี้ใจ ความยึดมั่นว่าเป็นเราใจ ความยึดมั่น ความยึด
 มั่น ฟังสิ มันเป็นอุปาทาน เราจะทำลายอุปาทานต่างหาก เราไม่ได้ทำลายหัวใจ แต่จะทำลาย
 อุปาทานระหว่างกายกับใจ มันก็ว่าเป็นการทำลายเรา ถ้าทำขณะเจอตัวแล้วนะ

แต่ถ้าไม่เจอตัวล่ะ เพราะมันคิดว่าจะทำลายเรามันถึงไม่กล้าแสวงหาใจ มันถึงไม่กล้า
 ค้นคว้า พอสงบขึ้นไปมันจินตนาการมองไป กิเลสที่มันอยู่ที่หัวใจ ที่ว่ามันอยู่หัวในหัวใจนี้มันก็
 ต้องหลอกสิ การทำภาวนามันถึงมีการลุ่มดอนๆ เห็นไหม

เห็นไปว่าเป็นอนิจจัง ขณะที่มันเกิดดับ มันเป็นสมมติแล้ววิปัสสนาไปแล้วมันดับต่อหน้า...
 กิเลสมันหลอก ความหลอกหลวง ปัญญาของกิเลส กิเลสมันโง่กว่าเราหรือ เราโง่หรือเราฉลาด? เรา
 โง่กว่ากิเลสเราอยู่แล้ว เพราะเรา มันทำลายเรา มันทำหัวใจเรามันถึงไม่ยอมทำ

๑. ไม่ยอมทำ

๒. ทำก็ทำให้พ้นจากเป้าหมาย ให้พ้นจากความว่ามันจะลงถึงจุดของหัวใจนั้นให้เคลื่อนออกไป มันก็วนออกไปห่างๆ

พอวนออกไปห่างๆ ความหมุนไป เราเจอสภาพความเป็นไปจากข้างนอก เราเดินตามอนิจจัง เราไม่เห็นอนิจจังตามความเป็นจริง เราเห็นหัวใจที่เกิขึ้นเป็นปัญญาแล้วหมุนไป ๑ รอบงานของมัน แล้วเห็นมันแปรสภาพไป แล้วเราว่าเราเห็นอนิจจัง อย่างเช่นเรามีความเสียใจเกิดขึ้น แล้วเราระลึกรู้ตามความเสียใจเราภายหลัง เราก็อ่าน่าเสียใจ เราไม่น่าทำ เราเห็นแต่ความแปรสภาพ เราว่าเราเห็นอนิจจัง นี่เราเห็นภายนอกนะ แต่เห็นวิปัสสนาข้างในก็เป็นแบบนี้

มันหลอก หลอกหน้าหลอกหลังแหละ นี่ปัญญาของกิเลสขณะที่เราใช้ปัญญาภาวนามยปัญญา การต่อสู้ระหว่างกิเลสกับธรรมตามหัวใจของผู้ที่ปฏิบัติ ผู้ที่ปฏิบัตินะ ถ้าผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติไม่ต้องพูดถึงตรงนี้ มันเป็นกิเลสล้วนๆ มันเป็นปัญญาล้วนๆ มันเป็นความโง่ล้วนๆ แต่มันเข้าใจว่ามันฉลาดเพราะว่ากิเลสมันสั่งให้คิด เพราะกิเลสอยู่ที่ว่ามันควบคุมปัญญาตัวนั้น มันถึงยกขึ้นไม่ได้ไง ถึงยกใจนี้ให้หลุดขึ้นไปไม่ได้ไง เพราะกิเลสมันละเอียดขึ้น ฟังสิ คำว่า “หลาน” แล้วไปหาพ่อหาลูก มันจะละเอียดขึ้นใหม่

เทคนิควิธีการกลหลอกหลวงของผู้ที่สูงขึ้นต้องละเอียดกว่าเด็ก ลูกหลานมันยังมีความละเอียดหลอกหลวงเราได้ขนาดนั้น เรานะ เราคือหัวใจ แต่มันอยู่ใต้ปกครองของกิเลส ถึงว่าต้องทำลายไอ้กิเลสนั้น เราตัวนี้ถึงจะเป็นอิสระ เราตัวนี้ไม่เคยเป็นอิสระเลย อยู่ใต้อำนาจของเจ้าวัฏจักร อยู่ใต้อำนาจของกิเลสที่มันปกครองหัวใจของเราไป

จากไม่มีที่จุดหมายปลายทางเหลือ ๗ ซาติก็จริง ยิ่ง ๗ ซาตินะเป่ามันยิ่งรวมตัวเข้ามา กระแสรวมตัว เห็นไหม กิ่งไม้แตกแขนงออกไปนี้เราหักได้ ลองรวมตัวเข้ามาเราหักได้ไหม นี่เหมือนกัน อวิชชา กิเลสมันอยู่กลางหัวใจหัดตัวเข้ามา มันจะรวมตัวกันแล้วเราจะทำลายมันง่ายๆ เป็นไปได้หรือ

นี่วนเข้ามา เห็นอ้อย งานที่จะเอาตัวเองพ้นจากภพชาติทำไมจะไม่เห็นอ้อย งานภายในใจ งานภายในหมายถึงว่าผู้ที่มีขันติมีความพยายามจริงเท่านั้น ยอดคน บรูชอาชาไนย บรูชอาชาไนยถึงจะทำลายเจ้าวัฏจักรตัวนี้ได้ ทำลายเจ้าวัฏจักรจนเป็นครูของเทวดา เห็นไหม องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นครูของเทวดา เป็นครูของมนุษย์ เป็นครูต่างๆ เป็นครูสอน ๓ โลกธาตุ เพราะทำลายอวิชชาตัวนี้ได้ อวิชชาท่ามกลางหัวใจ ถึงว่ากลายเป็นยอด คนยอดแท้ๆ เลย ยอดของเอกบุรุษเป็นผู้เอก

แล้วเราเป็นใคร ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชุบมือเปิบหรือ กลับมาจากข้างนอกมาถึงบ้านล้างมือแล้วเปิบเอาเลยหรือ พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ กิเลสนี้แก่นกิเลสอยู่ที่กลางหัวใจทุกๆ ดวง การต่อสู้ การมุมนะของเรา เพราะเราจะเป็นยอดคน งานภายใน...งานข้างนอก ไม่ต้องวิตกกังวล ไม่ต้องวิตกกังวล มีคนทำต่อแน่นอน เราอยู่หรือเราไปงานนั้นต้องมีคนทำต่อ แต่งานในหัวใจเราถ้าโอกาสนี้เราไม่ทำลายมันซะก่อน เราไปเกิดชาติไหนไม่รู้

ปฏิเสธกันว่าไปเกิดแล้วก็แล้วกัน ตายไปแล้วให้มันไปดิเถิด เพราะไปสภาพไหน มันแปรสภาพ จากเราเป็นเด็กมาจนเดี๋ยวนี้ ความคิดเราเปลี่ยนมาก็ครั้งแล้ว ความเป็นเด็กเป็นอย่างหนึ่ง ความเป็นปัจจุบันนี้เราเสียเวลาทุกๆ คน แล้วต่อไปจะเสียคายขนาดไหน

นี่เหมือนกัน พ้นจากปัจจุบันชาติไปเกิดที่เห็นกัน ทำไมปัจจุบันนี้ไม่ทำ เห็นไหม อันนี้มันกลับมาเพิ่มพลังงาน เพิ่มความมุมนะให้หัวใจเราเข้มแข็งไง คนเราเกิดมาต้องตายหมด ทุกข์ขนาดไหนเราก็ต้องไปถึงตรงนั้น แล้วปัจจุบันนี้เราจะกลัวอะไร เราก็ต้องทุ่มเข้าไปถึงความอูตสาหะของเราทุกๆ เต็มที่เลยขณะที่นั่งปฏิบัติอยู่ ไม่อย่างนั้นมันอ่อนแออะ อ่อนแอก็ล้ม พออ่อนล้มนั่นก็ความฉลาดๆ นั้นกลายเป็นโง่ไปหมด แล้วพอเราพักอันนี้ ให้อุบัติความคิดของตัวเองว่า นี่มันมีมาปฏิบัติ นั่นมันมันมีมาของกิเลสไง เห็นไหม กิเลสนี้เอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องมือหลอกเราอีกชั้นหนึ่ง

เราว่าเราศึกษาธรรมมา ผู้ที่เก่งผู้ที่ฉลาดศึกษาธรรมไว้มากๆ ให้อกิเลสมันพลิกกลับมาเลย ใช้ธรรมะพระพุทธเจ้าหลอกเราเลย สิ่งที่เราทำอยู่ เราเลิก เราเป็นผู้ที่อ้อลอย เราเป็นผู้ที่อ่อนแอ เราเป็นผู้ที่พอ อันนี้เป็นมันมีมา แต่ถ้าทำแบบว่าจะมีการต่อสู้ กำลังจะได้เสียกิเลส อันนั้นเป็นอรรถกถา ลมตามุขจะทำให้เราลำบากเกินไป อันนี้หรือปัญญา? อันนี้กิเลสซัดๆ ปัญญาของกิเลสไง

กิเลสมันเป็นปัญญาแล้วเอามาหลอกเรา แล้วเชือดคอเราอีกชั้นหนึ่ง โง่หรือฉลาด

ถ้าฉลาดต้องไม่เชื่อ ต้องทดสอบ ต้องต่อสู้ เห็นกายตามความเป็นจริง ชาตินี้แตกออกจากใจ ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ จิตนี้หลุดพ้นออกมาจากกายมาล้วนๆ เลย เว้งว้าง

ไปหมด ว่างไปหมดเลย จากอุปาทานในกายไม่มี จิตนี้หลุดออกไปเป็นจิตล้วนๆ...จิตล้วน ๆ นี้ไม่มีอีกละสิ ไม่มี ไม่มีอุปาทาน ไม่มีเกาะเกี่ยวในเรื่องของโลกเลย

โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง จิตนี้ออกไป ออกไปจากโลกธาตุทั้งหมด เพราะดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ ธาตุ ๔ นี้แตกสลายออกไป ในการพิจารณากาย จิตนี้พ้นออกไป มีหรือไม่มี? ไม่ติดข้องแต่มี มีความรู้สึกตัวนั้น ตัวที่ตัวหลุดพ้นออกมา ตัวจิตรับรู้ใน ญาณทศสน์ ออกมา อีก ๓ ชาติ พ้นจากวัฏฏะจาก ๗ ลงมา ทำลายเหลือ ๓ ชาติ เห็นใหม่ ยกขึ้น เวียงว่างขนาดไหน

การวิปัสสนา การทำไปในกิเลสนี้กิเลสในการประพฤติปฏิบัติจะหลอกไปตลอดเวลาว่า อันนี้สิ้นแล้ว เวียงว่าง คิดดูสิ พ้นออกไปจากวงวนทั้งหมด มันทำไมจะไม่พ้นล่ะ...มันว่าพ้นจากกิเลสแล้วนะจิตตัวนี้ แต่ความจริงมันจะพ้นไปไหนในเมื่อว่ามันยังอยู่เต็มหัวมัน เพราะมันเกิดอีก ๓ ชาติ มันจะพ้นไปจากไหน

ความไม่เชื่อตนเองไง ไม่เชื่อตนเองคือไม่เชื่อกิเลส ตนนี้กิเลสมันอยู่ด้วยกัน ใจกับความคิดเป็นอันเดียวกัน กิเลสอยู่ตรงนั้นพร้อมกันหมดเลย นี่ความใคร่ครวญต้องให้ความโง่ในความว่าตัวเองฉลาด กับความฉลาดในธรรมะพระพุทธรเจ้าต่างกัน ศึกษาธรรมมาไม่ใช่ศึกษามาเพื่อให้กิเลสมันเสริม ไม่ใช่ให้กิเลสเอาไปหากิน ศึกษาเพื่อทดสอบ มันเป็นปัจจัยตั้ง รู้จำเพาะตน รู้ขึ้นจากตามความเป็นจริง ไม่ใช่รู้ขึ้นจากว่าอนิจจังที่เราเห็น ปัจจัยตั้งความเป็นจริงแล้วแยกออกจากตามความเป็นจริงให้รู้ตามความเป็นจริง

ฉะนั้น มันเวียงว่างขนาดไหน ขณะที่ว่าพ้นไปมันเข้าใจว่าพ้น แต่ตามหลักความจริงยังเกิดอีก ๓ ชาติ ตามหลักความจริงถ้ามันรู้ว่ามันจะเกิดอีกมันก็ต้องไม่หลงใช่ไหม แต่มันต้องหลง เพราะมันยังต้องไปหาตัวลูก ตัวนางตัณหา นางอรติ ลูกของเจ้าวัฏจักร ลูกของเจ้าวัฏจักรเพราะมันยังลุ่มหลงในตัวของมัน ถ้ามันพ้นทำไมมันยังหลงในใจความรู้สึกของตัว หลงในจิต จิตมันหลง จิตใจว่าตัวเองพ้นใช่ไหม หลงหรือไม่หลง? หลง หาตัวเองเจอไหม? ไม่เจอ เพราะเป็นนามธรรม

นางราคะ นางอรติ ความลุ่มความหลง ราคะใจ โทสัคคินา โมหัคคินา โลภัคคินา ความหลงความโกรธ โทสัคคินา ความหลง โลภัคคินา...โลก โกรธ หลงอยู่ตรงนั้นหมด นีวนเข้ามา มันละเอียดเข้าไปอีก ความละเอียดลึกลับที่มันเป็นกระไล ที่มันเป็นเชื่อนะ เชื้อตัวนี้ นีวนเข้ามา

ปัญญาตามความเป็นจริงหมุนเข้าไป อันนี้รุนแรงถ้าเจอ ถ้าเจอนะ ส่วนใหญ่จะไม่เจอ แล้วเข้าใจว่า
 ฟัน เข้าใจว่าฟัน เข้าใจว่าไฟ

ความหลงขณะการปฏิบัติที่ว่าฉลาด ความฉลาดจะทำให้ลุ่มจม ความฉลาดทำให้นอนจม
 วกเข้า ถ้าไม่เจอเข้ามันจะนอนอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเจอมันจะรุนแรง ฟังนะ ถ้าไม่เจอมันนอนอยู่
 เพราะว่ามันซ่อนอยู่ข้างในนะ เราจะตามใครก็แล้วแต่ เขาไปซ่อนอยู่ข้างใน เรามองเข้าไปจากข้าง
 นอกในที่หลบซ่อนเขา เราไม่เห็นอะไรเลย แต่ถ้าเราเข้าไปเจอตัวเขา เพราะอะไร เพราะเขาจะโดน
 ทำลายเขาต้องต่อต้านเต็มที่ เหมือนกัน เราจับโจรมหาโจรมันปล้นจีมา มันเข้าไปหลบซ่อนในที่ว่า
 มันปลอดภัย แล้วเราคนเดียวเราเดินเข้าไปจับ ในการต่อสู้ที่เขาจะเอาตัวรอดมันจะรุนแรงไหม

ไถ่ถามภพก็เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะมันจะทำลายกามที่กลางหัวใจ เราเข้าใจกันว่า
 กามๆ อยู่ที่กาย แต่กามมันซ่อนอยู่ที่จิต มันซ่อนอยู่ที่ความรู้สึก มันซ่อนอยู่ตัวเริ่มของความคิด ตัวนาง
 ตัณหา ความเป็นตัณหาตัวนี้ต่างหากเป็นตัวหัวใจของการปฏิบัติ ทุกคนต้องดับตรงนี้หมด การเกิด
 การดับเกิดจากกามล้วนๆ เพราะจิตนี้มันเกิด เกิดร่างกายแล้วไปเกิดไหน เราเกิดเป็นมนุษย์ เราได้
 ทั้งร่างกายได้ร่างกายและหัวใจ เราเกิดเป็นเทวดาเราได้จิตล้วนๆ กายนี้เป็นทิพย์ ตัวนั้นเป็นตัว
 กาม เพราะมันเกิดอยู่นั้นล้วนๆ ความเป็นล้วนๆ ตัวนั้น ตัวนั้นเพราะมันยังเกิดยังดับอยู่ เพราะมัน
 เป็นกาม

ที่นี้การเข้าไปเจอ ที่ว่าถ้าไม่เจอมันจะไม่เห็น มันจะเข้าใจว่าสิ้น แต่ถ้าเราค้นคว้าจนเจอ เจอ
 เพราะมันเจอตัวสำคัญ เจอตัวสำคัญ การต่อสู้ การทำลาย การขัดขวาง คือว่ามันจะรุนแรง ความ
 รุนแรงหมายถึงการพิจารณากามใจ การพิจารณาช่วงนี้จะรุนแรงมาก ถ้าใครเจอแล้วคนนั้น
 ประเสริฐ ถ้าใครไม่เจอก็นอนจมว่าตัวเองสิ้น เพราะปัญญาของกิเลส ไม่ใช่ปัญญาตามความเป็น
 จริง ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมันจะรุนแรง มันจะหมุนกันตลอด จนทำลาย จนโลกธาตุ
 ห้วนไหวทั้งหมด ถ้าอันนี้มีรุนแรง มันเป็นน้ำป่า เห็นไหม ปัญญาที่การต่อสู้มันต่อสู้มาอยู่มันก็
 หลอก ความหลอกอันนี้ยิ่งลึกเข้าไปใหญ่ ปัญญาของกิเลสกับปัญญาของธรรม ระหว่างธรรม
 กับกิเลสต่อสู้กันในหัวใจจะลึกกลับซับซ้อนมาก ลึกกลับซับซ้อน ถ้าไม่ได้ผ่านตรงนี้มันก็เข้าใจว่าทำ
 อะไรง่าย ๆ ใจ แม้จิตสงบ ความเห็น เห็นใหม่ ความเห็นอันนั้นมันเห็นของกิเลส แม้แต่
 จิตสงบ มันใช้คำนี้มาเป็นเครื่องมือไป

แต่การต่อสู้คือการต่อสู้ตามความเป็นจริง เพราะมันต้องทำลายภพทำลายชาติ จากการทำลาย ๓ ชาติ ถ้าทำลายตรงนี้ออกไป กามภพมันไม่เกิดไม่ตายอีกแล้ว ในกามภพนะ มันทำลายภพในปัจจุบัน พ้นจากพญามัจจุราชไปในปัจจุบันนั้นเลย ปัจจุบันเพราะมันไม่เกิดกามภพ ทำลายไปภพหนึ่ง แต่ไปเกิดบนพรหม เห็นใหม่ นี่ทำลายตัวนั้นเลย ไปเกิดบนพรหม ฟังสิ การไปเกิดเป็นพรหม คือว่าเหมือนผลไม้ที่สุกแล้ว มันจะเหมือนผลไม้ที่แก่ พอหลุดจากขั้วมามันจะสุกไปทำเดียว

แต่ถ้าเป็นข้างล่างนี้มันเหมือนผลไม้ที่ว่ามันยังไม่สุก ตกไปยังเนา ยังเสียหาย คือว่ามันยังไม่แน่นอน ไม่ได้ผลเต็มที่ แต่ถ้าทำลายกามภพแล้วเหมือนกับผลไม้ที่แก่แล้ว เราเก็บมันก็ต้องสุกไปข้างหน้า มันหลุดจากขั้วเองมันก็ต้องสุกไปข้างหน้า มันจะเป็นผลไม้ที่เป็นความเป็นจริงไปข้างหน้า ไม่มีเสียอย่างเดียว ไม่กลับมาเนาอีก เห็นใหม่ ไม่กลับมาเนาเสีย มันจะสุกไปเป็นผลไปทำลายกามภพแล้วก็ไปเกิดเป็นพรหม หนึ่งเดียวก็ไม่กลับมาเกิดนี้อีกแล้ว ทำลายหมดเลย พ้นจากพญามัจจุราชที่เกิดดับอันนี้ แต่ไปเกิดตรงนั้น

ต่อของจิตตัวนั้นคือตัวที่ว่าพ้นไปแล้ว มันเป็นที่ว่าสุกไปแล้ว นั่นคือตัวเหตุใหญ่ ตัวเหตุใหญ่อยู่ตรงนั้นเลย เพราะว่าผลไม้ที่สุกไปแล้ว ความสุกไปแล้วมันก็ไม่มีค่า มีค่าที่ว่าถ้าเมล็ดนั้นตกลงดิน ตกลงดินนี้เกิดอีก จิตนั้นไปเกิดบนพรหม มันต้องเกิด มันต้องสุกไปข้างหน้า แต่เกิดบนพรหมนั้นมันไปเสียเวลาตรงนั้นไป การเกิดอีกมันเป็นภพชาติไหน? เป็นภพชาติอันหนึ่ง ภพชาติของพรหม

อันนี้ถ้าพ้นจากมัจจุราชโดยสมบูรณ์ มันต้องทำลายเมล็ดนั้นด้วย ทำลายตอนั้นด้วย

จากการที่ว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ทำลายตรงนั้นหมดเลย อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา เห็นใหม่ ความลุ่มหลงในภายใน ความลุ่มหลงภายนอกกับความลุ่มหลงภายใน ความลุ่มหลง ตัวเชื้อตัวทำลายตัวนั้น

ที่ว่า เห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติมีคุณค่า ผู้ที่ภาวนาถึงตรงนั้นแล้วสมบัติมีคุณค่ามาก เหมือนกับว่าตัวเองอยู่ในที่สูง อยู่ในหอคอยงาช้างไป เป็นผู้ที่สังฆาการโลกทั้งหมด สังฆาการตัวเองทั้งหมด สังฆาการเจ้าวัฏจักร ตัวกองสังฆาการใหญ่ นั่นเห็นสงวนไว้ แล้วถ้าทำลายตรงนั้นออก สิ่งที่เป็นกองสังฆาการคือเป็นจุดศูนย์กลางของการเป็นไป ทำลายหมดเลย เวียงวังยิ่งว่างเข้าไปใหญ่

เพราะจุดศูนย์กลางหมายถึงเป้าหมายสุดท้ายโคจรระเบิดทำลายหมดแล้วด้วยวิชา ด้วยมรรคอรียตัจจัง อรหัตตมรรคทำลายหมดเลย ทำลายอันนี้คือทำลายมัจจุราชทั้งหมด แล้วพอทำลายเสร็จ กลับมามีชีวิตโดยปัจจุบัน เห็นใหม่ ทำลายการเกิดและการตาย ในขณะที่ว่าสิ้นจากกิเลสทั้งหมด แม้แต่มีชีวิตอยู่ที่พ้นจากมัจจุราช เพราะยังไม่ดับขันธ เห็นใหม่ ทำลายกิเลส เชื่อที่ว่าเป็นข้าของมัจจุราช หรือเป็นหนี้ของมัจจุราช ทำลายทั้งหมด จิตนี้พ้นจากพญามัจจุราชทั้งหมด ทั้งๆ ที่มีลมหายใจเข้าและหายใจออกอยู่ คูสิ ตายก่อนที่ยังไม่ตายอีก

ไอ้เราต่างหาก เราต่างหากที่เป็นหนี้พญามัจจุราช ต้องโดนพญามัจจุราชบังคับขู่เข็ญ เกิดๆ ตายๆ ตลอด กับอันที่ทำลายกิเลสสิ้นไปหมดแล้ว พ้นจากพญามัจจุราชแล้ว ทั้งๆ ที่มีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกพร้อมกับบรมสุขกลางหัวใจนั้น ฟังคูสิ เพราะอะไร เพราะไม่สำคัญคนว่าฉลาดยอมเชื่อคำธรรมะของพระพุทธเจ้าใจ ยอมกำจัดตน ความสุขที่ตนจะแสวงหาได้ มากำจัดไม่ให้กิเลสมันงอกงามไป

จากทำลายกิเลสให้มันยุบยอบลงมา จนใจยกขึ้นวิปัสสนา จนเป็นปัญญาแก้กล้าของหัวใจเราของพลังงานจากใจ พลังงานจากมรรคอรียตัจจังที่เกิดขึ้นจากนามธรรม ใจนี้เป็นนามธรรมเกิดขึ้นจากเราจนขวย เกิดขึ้นจากราก่อ เกิดขึ้นมาจากความเป็นจริงของเรา เพราะเรามีครูมีอาจารย์ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บัญญัติธรรมไว้ จน ๒,๕๔๑ ปี แล้วเรายังเกิดมาทันแล้วยังเชื่ออยู่ เชื่อในความเป็นจริง เชื่อในปัญญาของพระพุทธเจ้า เชื่อในคุณธรรมของพระพุทธเจ้า เชื่อในเมตตาของพระพุทธเจ้าที่วางไว้แล้วเราเชื่อ

ความเชื่อ ฟังสิ ความเชื่อเป็นหวัชบวนเป็นหวัธจักรให้เราจนขวยในการประพฤติในการปฏิบัติ จนถึงจุดตามความเป็นจริง จากธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ เอโกธัมโม ธรรมอันเอก ธรรมอันเป็นเป้าหมายของผู้ที่ปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งกิเลส จนถึงที่สุดพ้นจากพญามัจจุราชทั้งหมด เป็นผู้ที่พ้น เป็นผู้ที่ว่ามีความสุขจริงตามที่ว่าเขาแสวงหากันไม่พบ

โลกนี้เป็นความสุขของโลก ความสุขอันนี้ ดวงใจที่ประสบกับความสุขเท่านั้นที่จะได้สัมผัสอันนี้ เกิดขึ้นจากหัวใจที่ว่าไม่มี ไม่เป็น ไม่ทุกอย่าง แต่มันสุข มันแปลกประหลาด มันมหัศจรรย์ พ้นจากไม่มี ในจักรวาลไหนๆ ก็ไม่มีสิ่งนี้ มีเฉพาะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระอรียสาวกที่เป็นพยานกันเท่านั้น แล้วก็ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติประพฤติถึงตรงนั้น เป็นผู้ค้า

ประกันตามหลักความเป็นจริง ไม่ต้องมีใครมาพูดถึง มันเป็นเอกในหัวใจดวงนั้น เป็นความรู้ลึก
ของใจดวงนั้น

ใจดวงนั้น คูติ ถึงว่าพ้นจากพญามัจจุราชต่างๆ ที่มีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กับที่ว่า
เราใช้ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกนี้โดยเปล่าประโยชน์ ต่างกันมาก ถึงว่า เราถึงมีศักยภาพใจ
เราถึงว่าเราเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เกิดท่ามกลางพระพุทธศาสนา เราเป็นผู้มีบุญมีกุศล
เพราะเรามีหนทาง เรามีเทคโนโลยีของใจ (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)